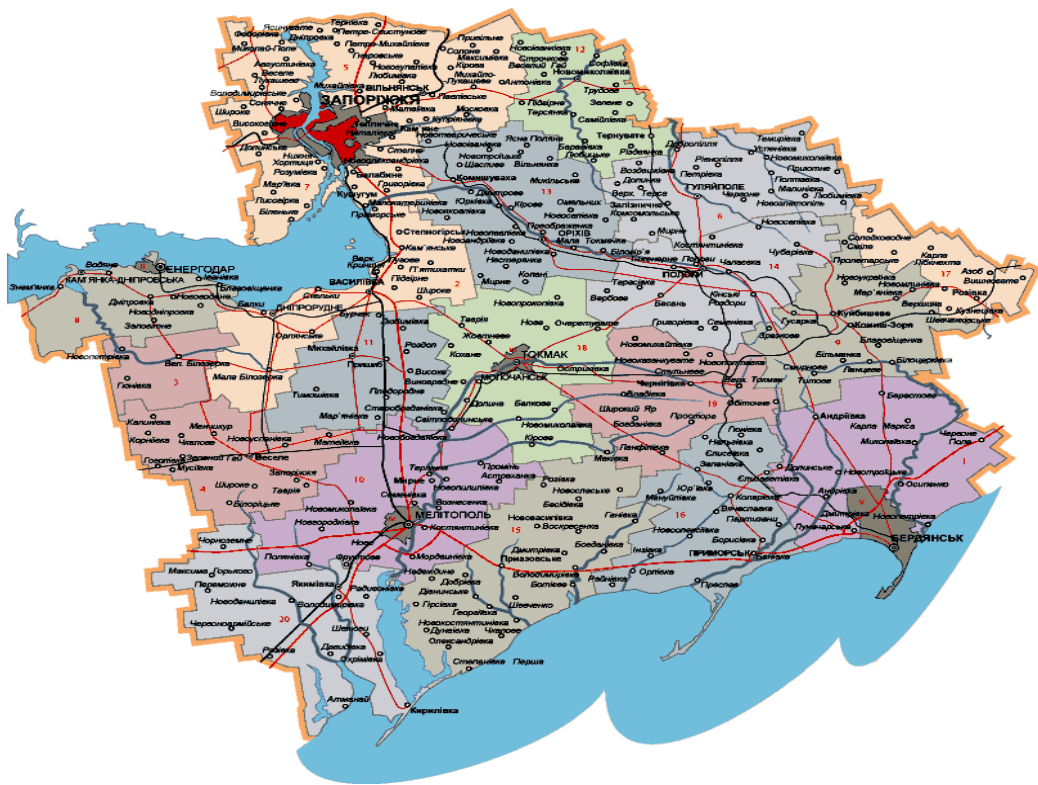

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

СТАН ДОВКІЛЛЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Квітень
2025

ВСТУП	3
1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ	3
2. РАДІАЦІЙНИЙ СТАН	9
3. СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД	10

ВСТУП

У даному інформаційно-аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація стосовно забруднення атмосферного повітря Запорізької області, стану поверхневих вод суші та радіаційного стану за квітень 2025 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснено на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м. Запоріжжя на 5 постах спостереження Запорізького обласного центру з гідрометеорології та даних, отриманих від Державної установи «Запорізький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» (далі – ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ»).

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено Запорізьким обласним центром з гідрометеорології та ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України».

Аналіз стану поверхневих вод виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я Державного агентства водних ресурсів України та Запорізького обласного центру з гідрометеорології.

1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Запорізька область є однією з навантажених областей за промисловим потенціалом, який обумовлений наявністю і концентрацією підприємств чорної і кольорової металургії, теплоенергетики, атомної енергетики, хімії, машинобудування. Регіон є провідним центром вітчизняного авіадвигунобудування, виробництва трансформаторів та іншої високотехнологічної продукції, яка є фірмовим запорізьким знаком, маркою світового класу якості та надійності.

Значна частина промислових підприємств розташована в центрі житлових забудов, що формує основне техногенне навантаження на навколишнє середовище населених пунктів.

Ситуацію загострює розташування основного промвузла з навітряної сторони відносно житлових районів міста, що впливає на їх загазованість.

Незважаючи на те, що більше 70% території області знаходяться під тимчасовою окупацією російської федерації, а частина віднесена до зони ведення бойових дій, основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства чорної та кольорової металургії, теплоенергетики, хімії, машинобудування, на які припадає основна частина викидів від загальної кількості забруднюючих речовин по області.

Як свідчить динаміка викидів забруднюючих речовин по м. Запоріжжя та області, найбільший внесок в забруднення атмосферного повітря Запорізької області вносять викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», ПрАТ «Запоріжжкокс», ПрАТ «Український графіт», ПрАТ «Запоріжвогнетрив», АТ «Мотор Січ» та інші.

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Запоріжжя проводяться Запорізьким обласним центром з

гідрометеорології та ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України».

Оцінка стану атмосферного повітря за квітень 2025 року у м. Запоріжжя здійснена за середньомісячними концентраціями у кратності перевищень середньодобових гранично-допустимих концентрацій (далі – ГДК) по пріоритетним забруднюючим речовинам.

Пріоритетними забруднюючими речовинами вважаються ті речовини, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста і контролюються на стаціонарних постах спостережень за забрудненням атмосферного повітря.

Перелік пріоритетних забруднюючих речовин наведено у таблиці 1, згідно з ГДК.

Таблиця 1. Значення ГДК забруднюючих речовин атмосферного повітря*

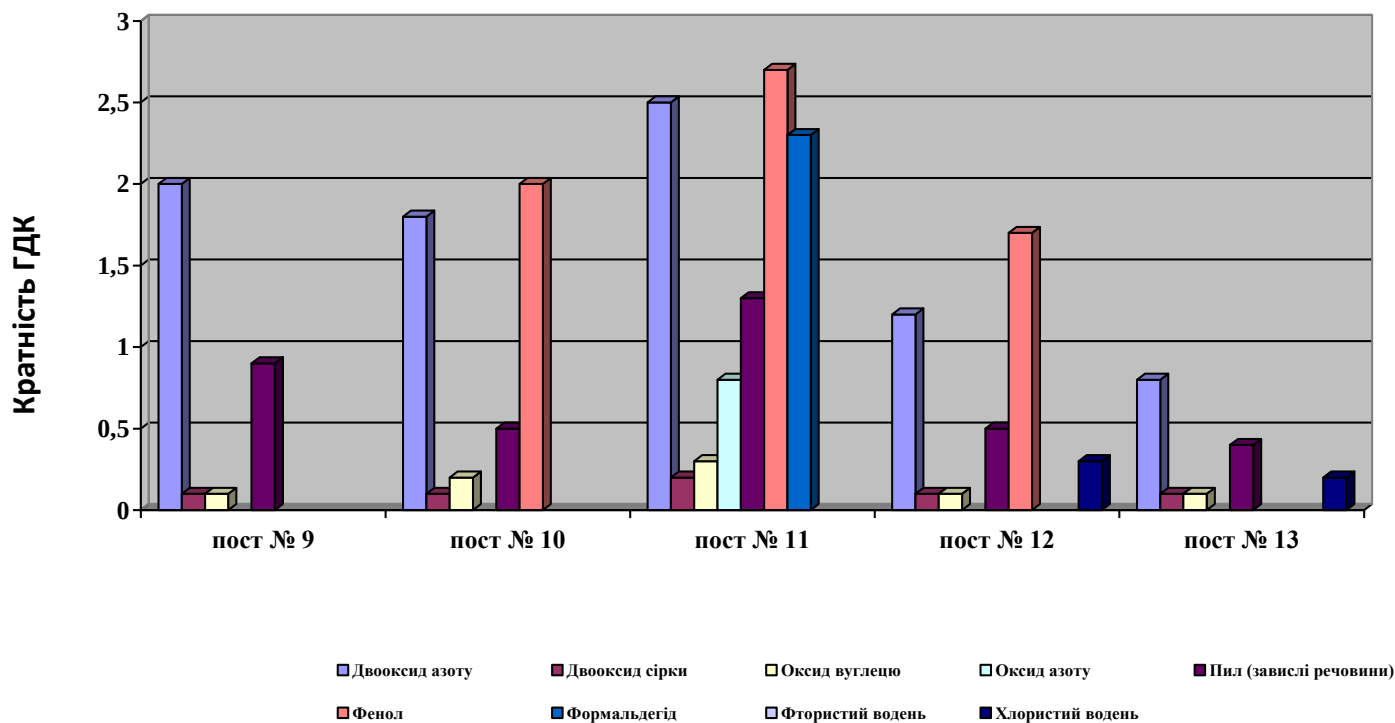
Забруднююча речовина	Середньодобові ГДК, (мг/м ³)	Максимально разові ГДК, (мг/м ³)	Середньомісячні концентрації у квітні 2025 року, у кратності ГДКс.д.	Максимальні концентрації, перевищення максимально разових ГДК (% випадків)
Пил (завислі речовини)	0,15	0,50	0,7	-
Двооксид сірки	0,05	0,50	0,1	-
Оксид вуглецю	3,0	5,0	0,2	-
Двооксид азоту	0,04	0,2	1,7	-
Оксид азоту	0,06	0,40	0,8	-
Формальдегід	0,003	0,035	2,3	-
Фенол	0,003	0,01	2,1	4,3
Хлористий водень	0,20	0,20	0,2	-
Фтористий водень	0,005	0,02	0,0	-

*«Гранично допустимі концентрації (ГДК) та орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених міст», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10.05.2024 № 813 (із змінами).

Середньомісячні концентрації шкідливих речовин у квітні 2025 року в цілому по місту перевищували ГДК по двооксиду азоту у 1,7 рази, по фенолу - у 2,1 рази, по формальдегіду - у 2,3 рази.

Максимальні концентрації перевищували максимально-разові ГДК по фенолу у 4,3 % випадків.

Рис. 1 Середньомісячна концентрація забруднюючих речовин по постах спостереження

Спостереження за вмістом пилу (завислих речовин) проводились на 5 постах. Середньомісячні концентрації перевищували ГДК у 1,3 рази на ПСЗ №11 (вул. Миру, Вознесенівський р-н), на інших постах перевищень ГДК не відмічалось.

Вміст двооксиду сірки визначався на 5 постах і не перевищував ГДК.

Спостереження за вмістом двооксиду азоту проводилось на 5 постах. Середньомісячні концентрації перевищували ГДК у 2,0 рази на ПСЗ №9 (ринок соціста, Дніпровський р-н), у 1,8 рази на ПСЗ №10 (міськлікарня №10, Вознесенівський р-н), у 2,5 рази на ПСЗ №11 (вул. Миру, Вознесенівський р-н), у 1,2 рази на ПСЗ №12 (вул. Шкільна, Олександрівський р-н), не перевищували ГДК на ПСЗ №13 (провулок Черкаський, Дніпровський р-н).

Спостереження за вмістом оксиду вуглецю проводилось на 5 постах. Середньомісячні концентрації не перевищували ГДК.

Спостереження за вмістом оксиду азоту проводилось на ПСЗ №11 (вул. Миру, Вознесенівський район). Вміст його не перевищував ГДК.

Спостереження за вмістом у повітрі фенолу проводились на 3 постах. Середньомісячні концентрації перевищували ГДК у 2,0 рази на ПСЗ №10 (міськлікарня №10, Вознесенівський р-н), у 2,7 рази на ПСЗ №11 (вул. Миру, Вознесенівський р-н), у 1,7 рази на ПСЗ №12 (вул. Шкільна, Олександрівський р-н).

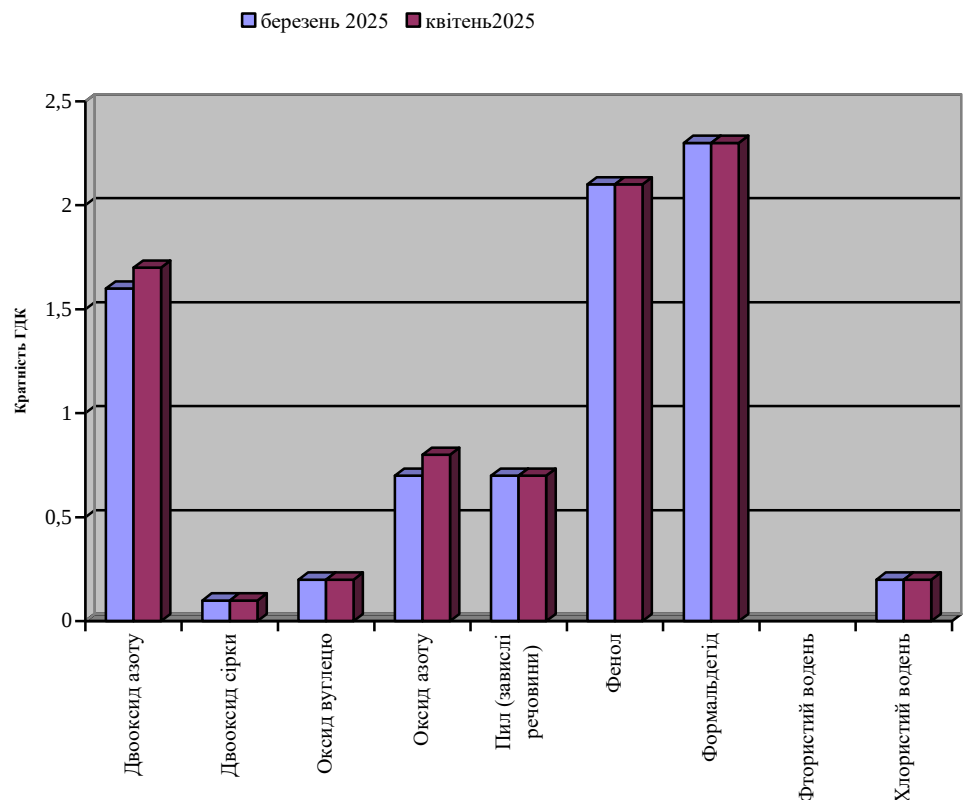
Спостереження за вмістом хлористого водню проводились на 2 постах. Перевищення ГДК не відмічалось.

Вміст фтористого водню визначався на ПСЗ № 9 (ринок соцміста, Дніпровський р-н). Середньомісячні концентрації не перевищували ГДК.

Спостереження за забрудненням повітря формальдегідом проводились на ПСЗ № 11 (вул. Миру, Вознесенівський район). Вміст його перевищував ГДК у 2,3 рази.

Порівняно із березнем 2025 року рівень забруднення повітря збільшився по двооксиду азоту та оксиду азоту. По іншим інгредієнтам суттєвих змін не відмічалось.

Рис. 2 Динаміка середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Запоріжжя, за якими здійснюється спостереження

ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України» надано дані моніторингу якості атмосферного повітря з 01.04.2025р. по 30.04.2025р. на території житлової забудови м. Запоріжжя по фактам перевищень гігієнічних нормативів вмісту забруднюючих речовин у атмосферному повітрі.

За вказаний період усього відібрано 48 проб атмосферного повітря (здійснено 607 досліджень). Протягом вищезазначеного часу зареєстровано 27 перевищень максимально-разових гранично-допустимих концентрацій, а саме:

Дата	Наявність повідомлення про високе забруднення повітря **	Перевищення ГДК забруднюючих речовин
01.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Фінальна: - фенол– 0,011 мг/м ³ , в 1,1 рази вище ГДК;

		- сірководень— 0,0095 мг/м³, в 1,18 рази вище ГДК; - формальдегід— 0,037 мг/м³, в 1,06 рази вище ГДК.
02.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Північне шосе: - формальдегід— 0,043 мг/м³, в 1,23 рази вище ГДК.
03.04.2025	Попередження I рівня небезпеки З 21 години 03 квітня до 21 години 04 квітня по місту Запоріжжя очікується забруднення повітря двоокисом азоту.	-
08.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Електрична: - пил недиференційований за складом — 0,81 мг/м³, в 1,62 рази вище ГДК; - сірководень— 0,0141 мг/м³, в 1,76 рази вище ГДК.
11.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Зразкова: - пил недиференційований за складом — 0,73 мг/м³, в 1,46 рази вище ГДК; - сірководень— 0,0121 мг/м³, в 1,51 рази вище ГДК; - формальдегід— 0,039 мг/м³, в 1,11 рази вище ГДК.
13.04.2025	Попередження I рівня небезпеки З 09 години до 21 години 13 квітня по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря. З 21 години 13 квітня до 21 години 14 квітня по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря.	-
14.04.2025	Попередження I рівня небезпеки З 21 години 14 квітня до 21 години 15 квітня по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря.	Шевченківський р-н, вул. Харчова: - сірководень— 0,009 мг/м³, в 1,13 рази вище ГДК.

16.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Алмазна – вул. Історична: - пил недиференційований за складом – 0,63 мг/м³, в 1,26 рази вище ГДК. Вознесенівський р-н, вул. Лівобережна: - сірководень – 0,014 мг/м³, в 1,75 рази вище ГДК; - ангідрид сірчистий - 0,67 мг/м³, в 1,34 рази вище ГДК.
17.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Оптимістична: - пил недиференційований за складом – 0,64 мг/м³, в 1,28 рази вище ГДК.
18.04.2025	-	Дніпровський р-н, вул. Портова: - пил недиференційований за складом – 1,1 мг/м³, в 2,2 рази вище ГДК; - сірководень – 0,015 мг/м³, в 1,88 рази вище ГДК; - азоту діоксид - 0,24 мг/м³, в 1,2 рази вище ГДК.
21.04.2025	Попередження I рівня небезпеки З 09 години до 21 години 21 квітня по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря. З 21 години 21 квітня до 21 години 22 квітня по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря.	-
22.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Чудова: - пил недиференційований за складом – 0,96 мг/м³, в 1,92 рази вище ГДК; - сірководень– 0,015 мг/м³, в 1,88 рази вище ГДК; - вуглецю оксид – 6,8 мг/м³, в 1,36 рази вище ГДК.
23.04.2025	-	Олександрівський р-н, вул. Гоголя: - сірководень– 0,009 мг/м³, в 1,13 рази вище ГДК.

25.04.2025	-	Шевченківський р-н, вул. Омельченка: - сірководень – 0,01 мг/м ³ , в 1,25 рази вище ГДК.
28.04.2025	-	Вознесенівський р-н, бул. Центральний: - сірководень – 0,0129 мг/м ³ , в 1,61 рази вище ГДК.
29.04.2025	-	Заводський р-н, вул. Морфлотська: - пил недиференційований за складом – 1,41 мг/м ³ , в 2,82 рази вище ГДК; - сірководень – 0,0162 мг/м ³ , в 2,03 рази вище ГДК; - формальдегід – 0,042 мг/м ³ , в 1,2 рази вище ГДК; - аміак – 0,3 мг/м ³ , в 1,5 рази вище ГДК.

** повідомлення про несприятливі метеорологічні умови (НМУ) / метеорологічні умови високого рівня забруднення (МУВЗ).

Матеріали про факти відхилень від гігієнічних нормативів з пропозицією вжити відповідні заходи, які б забезпечили їх дотримання в зоні житлової забудови, направляються до Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області) та Головного управління Держпродспоживслужби у Запорізькій області. Про стан довкілля інформується керівництво облдержадміністрації та міста Запоріжжя.

Протягом звітнього місяця було 6 попереджень про високе забруднення повітря.

2. РАДІАЦІЙНИЙ СТАН

До початку повномасштабного вторгнення, Запорізьким обласним центром з гідрометеорології проводилися вимірювання потужності експозиційної дози гамма-випромінювання на 7 постах спостереження, які розташовані: в м. Запоріжжя, м. Гуляйполе, смт Кирилівка, смт Пришиб, м. Мелітополь, м. Бердянськ та с. Ботієве.

Внаслідок збройної агресії російської федерації проти України більше 70% Запорізької області опинилася під тимчасово окупацією. В зв'язку з цим, вимірювання потужності експозиційної дози гамма-випромінювання проводиться тільки на підконтрольній території області, а саме в м. Запоріжжя.

Згідно наданої ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України» інформації, з 01.04.2025р. по 30.04.2025р проведено 252 вимірювань гамма – фону, у тому числі виконаних мобільною лабораторією моніторингу довкілля (МЛМД). Перевищень рівнів природного фону не зафіксовано.

За даними Запорізького обласного центру з гідрометеорології середньомісячна потужність експозиційної дози гамма-випромінювання у квітні 2025 року по

м. Запоріжжя становила 12 мкР/год. Максимальний разовий рівень гама-фону у квітні 2025 року по м. Запоріжжя становив 14 мкР/год.

3. СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Загальна довжина р. Дніпро в межах м. Запоріжжя складає 24,2 км, середній багаторічний об'єм стоку (у створі м. Запоріжжя) складає 53 км³, у маловодний рік він знижується до 32,7 км³. На формування гідрологічного і гідрохімічного режимів Дніпровського водосховища та нижнього б'єфу річки Дніпро, у районі міста, впливає режим стоку р. Дніпро, зарегульований каскадом дніпровських водосховищ, розташованих вище за течією, а також погодні умови та пори роки.

На території Запорізької області державний моніторинг вод здійснюється суб'єктами державного моніторингу: Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я та Запорізьким обласним центром з гідрометеорології.

Оцінку якості поверхневих вод області здійснено на основі аналізу інформації стосовно величин гідрохімічних показників у порівнянні з відповідними значеннями їх гранично-допустимих концентрацій (ГДК).

Гідрохімічні показники поділені на наступні групи у відповідності до їх типу та/або кількісних характеристик:

компоненти сольового складу: (сума іонів (мінералізація), гідрокарбонати, хлориди, сульфати, іони магнію, кальцію, натрію);

показники трофо – сапробіологічного стану (санітарно – екологічного стану): завислі речовини, розчинений кисень, розчинені органічні речовини (за показниками біологічне споживання кисню за 5 діб (БСК₅) та хімічне споживання кисню (ХСК)), водневий показник (рН), сполуки головних біогенних елементів (азот амонійний, азот нітратний, азот нітритний, фосфати);

специфічні речовини: нафтопродукти, СПАР, важкі метали (залізо загальне, мідь, цинк, хром загальний, свинець, нікель, кадмій, марганець), феноли.

У таблиці 2 наведено нормативи (ГДК) гідрохімічних показників, за якими здійснюється оцінка.

Таблиця 2. Гранично допустимі величини (ГДК) гідрохімічних показників

№	Гідрохімічний показник	Для водних об'єктів рибогосподарського призначення ¹	Для водних об'єктів господарсько- побутового використання ²	У внутрішніх морських водах та територіальному морі України ³
1	Завислі речовини, мг/дм ³	25	+0,75 до фону	
2	Розчинений кисень, мг/дм ³	>4,0	>4,0	>4,0
3	Водневий показник, од.рН	6,5-8,5	6,5-8,5	6,5-8,5
	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³	3,0	3,0	3,0
4	ХСК, мг/дм ³	50,0	30,0	
5	Сума іонів (мінералізація), мг/дм ³	1000,0	1000,0	
6	Хлориди, мг/дм ³	300,0	350,0	11900
7	Сульфати, мг/дм ³	100,0	500,0	3500
8	Іони магнію, мг/дм ³	40,0	50,0	

9	Іони кальцію, мг/дм ³	180,0	200,0	
10	Іони натрію, мг/дм ³	120,0	200,0	
11	Азот амонійний, мг/дм ³	0,5 (по азоту 0,39)	2,0	0,5
12	Азот нітратний, мгN/дм ³	9,1	10,0	
13	Азот нітритний, мгN/дм ³	0,02	1,0	
14	Фосфати, мг/дм ³	2,14	3,5	2,14
15	Мідь ²⁺ , мг/дм ³	+0,001 до фону, але не >0,01	1,0	
16	Цинк ²⁺ , мг/дм ³	0,01	1,0	
17	Марганець, мг/дм ³	0,01	0,1	
18	Хром ⁶⁺ , мг/дм ³	0,001	0,05	
19	Свинець, мг/дм ³	0,1	0,03	
20	Нікель ²⁺ , мг/дм ³	0,01	0,1	
21	Кадмій ²⁺ , мг/дм ³	0,005	0,001	
22	Залізо загальне, мг/дм ³	0,1	0,3	0,05
23	Нафтопродукти, мг/дм ³	0,05	0,3	0,05
24	СПАР, мг/дм ³	0,1	0,5	
25	Феноли, мг/дм ³	0,001	0,001	
26	Нітрати, мг/дм ³	40,0	45,0	40,0
27	Нітрити, мг/дм ³	0,08	3,3	0,08

¹Узагальнений перелік гранично допустимих концентрацій (ГДК) та орієнтовно безпечних рівнів (ОБРВ) шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм.

²Гігієнічні нормативи якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько – побутових та інших потреб населення, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я від 02.05.2022 № 721, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 травня 2022 р. № 524/37860.

³Правила охорони внутрішніх морських вод і територіального моря України від забруднення та засмічення. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 431.

Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично – допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК-5), хімічного поживання кисню (ХСК), завислих речовин та амонійного азоту), затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 № 471; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.08.2012 за № 1369/21681

Методичні рекомендації з розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, затверджені наказом Міндовкілля від 05.03.2021 № 173.

З січня 2024 року Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я розпочато ведення моніторингу у районі питного водозабору КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району (Каховське водосховище).

За квітень 2025 року Департаментом захисту довкілля Запорізької облдержадміністрації отримано від Басейнового управління водних ресурсів річок Приазов'я Державного агентства водних ресурсів України результати гідрохімічних аналізів моніторингу поверхневих вод (р. Дніпро, 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя, а також Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району).

Водні об'єкти, що розташовані в межах міста Запоріжжя відносяться до категорії водних об'єктів господарсько-побутового призначення, за межами міста – до II категорії рибогосподарського призначення.

Таблиця 3. Гідрохімічний аналіз компонентів сольового складу у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Кальцій, мг/дм ³	Магній, мг/дм ³	Сульфати, мг/дм ³	Хлориди, мг/дм ³
01.04.2025	41,1	22,1	57,2	28,4

Таблиця 4. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу				
	рН, од. рН	Завислі речовини, мг/дм ³	Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	Розчинені органічні речовини	
				ХСК, мгО ₂ /дм ³	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³
01.04.2025	8,73	<5,0	8,6	11,8	2,5

Таблиця 5. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану сполук головних біогенних елементів у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу						
	Азот амонійний, мг/дм ³	Азот нітритів, мг/дм ³	Азот нітратів, мг/дм ³	Фосфати мг/дм ³	Нітрити, мг/дм ³	Нітрати, мг/дм ³	Фосфор загальний, мг/дм ³
01.04.2025	0,159	0,013	0,285	0,195	0,044	1,24	0,231

Таблиця 6. Гідрохімічний аналіз показників специфічних речовин у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Залізо, мг/дм ³	Мідь, мг/дм ³	Нафтопродукти, мг/дм ³	Марганець, мг/дм ³
01.04.2025	0,147	0,016	0,016	0,037

Згідно з наданою Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я інформацією, середні показники мінералізації в поверхневих водах р. Дніпро (328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя) становлять 230,0 мг/дм³.

За даними Басейнового управління водних ресурсів річок Приазов'я у поверхневих водах (створ 328 км р. Дніпро) відмічається перевищення нормативів ГДК для господарсько-побутового водокористування по водневому показнику (рН).

Таблиця 7. Гідрохімічний аналіз компонентів сольового складу у поверхневих водах (точка відбору – Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Кальцій, мг/дм ³	Магній, мг/дм ³	Сульфати, мг/дм ³	Хлориди, мг/дм ³
01.04.2025	48,1	22,5	66,25	30,1

Таблиця 8. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану у поверхневих водах (точка відбору - Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу				
	рН, од. рН	Завислі речовини, мг/дм ³	Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	Розчинені органічні речовини	
				ХСК, мгО ₂ /дм ³	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³
01.04.2025	8,6	<5,0	9,0	13,7	1,9

Таблиця 9. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану сполук головних біогенних елементів у поверхневих водах (точка відбору - Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу						
	Азот амонійний, мг/дм ³	Азот нітритів, мг/дм ³	Азот нітратів, мг/дм ³	Фосфати мг/дм ³	Нітрити, мг/дм ³	Нітрати, мг/дм ³	Фосфор загальний, мг/дм ³
01.04.2025	0,117	0,01	0,222	0,254	<0,03	0,964	0,292

Таблиця 10. Гідрохімічний аналіз показників специфічних речовин у поверхневих водах (точка відбору - Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Залізо, мг/дм ³	Мідь, мг/дм ³	Нафтопродукти, мг/дм ³	Марганець, мг/дм ³
01.04.2025	0,174	0,012	0,019	0,047

Згідно з наданою Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я інформацією, середні показники мінералізації в поверхневих водах Каховського водосховища (питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району) становлять 243,0 мг/дм³.

За даними Басейнового управлінням водних ресурсів річок Приазов'я у поверхневих водах (Каховське водосховище, питний водозабір КП «Біленьке» Біленківської ТГ Запорізького району) відмічається перевищення нормативів ГДК для господарсько-побутового водокористування по водневому показнику (рН).

Щомісячно Запорізьким обласним центром з гідрометеорології надається інформація щодо середньої концентрації забруднюючих речовин в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Таблиця 11. Середній вміст гіdroхімічних показників трофо – сапробіологічного стану в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Дата	Результати гіdroхімічного аналізу			
	рН, од. рН	Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	Розчинені органічні речовини	
			ХСК, мгО ₂ /дм ³	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³
17.04.2025	8,4	10,8	33	3,105

Таблиця 12. Середній вміст гіdroхімічних показників трофо – сапробіологічного стану сполук головних біогенних елементів в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Дата	Результати гіdroхімічного аналізу					
	Нітроген загальний, мг/дм ³	Нітроген амонійний, мг/дм ³	Нітроген нітритний, мг/дм ³	Нітроген нітратний, мг/дм ³	Фосфор ортофосфатів, мг/дм ³	Фосфор загальний, мг/дм ³
17.04.2025	-	0,74	0,01	0,56	0,025	0,052

Згідно з наданою Запорізьким обласним центром з гідрометеорології інформацією, середні показники мінералізації в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя) становлять 3089 мг/дм³.

За результатами ведення моніторингу Запорізьким обласним центром з гідрометеорології відмічається перевищення нормативів ГДК для господарсько-побутового водокористування по ХСК, БСК₅ та мінералізації.

Крім суб'єктів державного моніторингу, контроль за якістю поверхневих вод р. Дніпро здійснюється Державною екологічною інспекцією Південного округу (Запорізька та Херсонська області).

Спостереження проводяться у 7 створах Дніпровського водосховища та у 7 створах нижнього б'єфа річки Дніпро. Створи розташовані таким чином, що верхній за течією характеризує ступінь забрудненості води Дніпровського водосховища вище за місця скидання зворотних вод підприємствами (вище міста, 1,0 км вище питних водозаборів і може вважатися фоновим («вхідним» створом), а нижній за течією в нижньому б'єфі річки Дніпро дозволяє оцінити ступінь впливу всього промислового комплексу м. Запоріжжя (0,5 км нижче випуску ЦОС- 1) – «вихідний» створ.

За результатами інструментально-лабораторних вимірювань проб поверхневих вод р. Дніпро, відібраних спеціалістами інспекції в квітні 2025 року, спостерігалось перевищення гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення (ГДК) за показниками біологічного споживання кисню (далі - БСК₅), хімічного споживання кисню (далі – ХСК) та водневого показника (рН), а саме:

- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), вище міста, 1 км вище питних водозаборів (ДВС-1, ДВС-2) по БСК₅ в 2,54 рази, по ХСК в 1,65 рази та по водневому показнику рН у 1,06 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче питних водозаборів (ДВС-1, ДВС-2) по БСК₅ в 2,71 рази, по ХСК в 1,78 рази та по водневому показнику рН у 1,05 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище затоки Осокорової по тальвегу концентрованого випуску б. Панської по БСК₅ в 2,61 рази, по ХСК в 1,7 рази та по водневому показнику рН у 1,04 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче затоки Осокорової по тальвегу концентрованого випуску б. Панської по БСК₅ в 2,76 рази, по ХСК в 1,82 рази та по водневому показнику рН у 1,05 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Маркусової по БСК₅ в 2,84 рази, по ХСК в 1,83 рази та по водневому показнику рН у 1,04 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче концентрованого випуску б. Маркусової по БСК₅ в 2,93 рази, по ХСК в 1,92 рази та по водневому показнику рН у 1,03 рази;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище греблі Дніпровської ГЕС по БСК₅ в 2,79 рази, по ХСК в 1,83 рази та по водневому показнику рН у 1,06 рази;
- р. Дніпро, в межах міста, 1,5 км нижче греблі Дніпровської ГЕС по БСК₅ в 2,64 рази, по ХСК в 1,77 рази та по водневому показнику у 1,06 рази;
- р. Дніпро, в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Капустяної по БСК₅ в 2,39 рази, по ХСК в 1,57 рази та по водневому показнику у 1,06 рази;
- р. Дніпро, в межах міста, 3,0 км нижче впадіння р. М. Московка (вул. Чубанова, Комунарський р-н) по БСК₅ в 2,23 рази, по ХСК в 1,33 рази та по водневому показнику у 1,09 рази;
- р. Дніпро, в межах міста, 0,5 км вище випуску ЦОС-1 по БСК₅ в 2,3 рази, по ХСК в 1,43 рази та по водневому показнику у 1,07 рази.

Якість поверхневих вод р. Дніпро за іншими показниками залишається стабільною. Слід зазначити, за останні місяці спостерігається суттєве зменшення вмісту у поверхневих водах заліза.

Контроль за водогосподарською ситуацією в басейні р. Дніпро (Запорізька область) за квітень 2025 року																
Дата відбору проб та вимірювання показників складу та властивостей поверхневих вод	Місце відбору	Т °С	Завислі речовини, мг/дм³	рН, один. рН	Розчинений кисень, мгО2/дм³	Залізо загальне, мг/дм³	Сульфати, мг/дм³	Хлориди, мг/дм³	Фосфати, мг/дм³	Амоній (по азоту), мг/дм³	Нітрати, мг/дм³	Нітрити, мг/дм³	Сухий залишок, мг/дм³	ХСК, мгО2/дм³	БСК, мгО2/дм³	Нафтопродукти, мг/дм³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18
нормативи ГДК для водних об'єктів господарсько-побутового водокористування			до фону + 0,75	6,5-8,5	не <4	0,3	500	350	3,5	2	45	3,3	1000	30	3	0,3
1 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), вище міста, 1 км вище питних водозаборів																
02.04-08.04.2025	у берега	8,400	10,500	8,980	11,020	< 0,1	29,400	29,690	0,050	0,430	< 0,5	< 0,03	342,000	49,500	7,620	0,032
2 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче питних водозаборів																
02.04-08.04.2025	у берега	8,900	11,000	8,970	10,940	< 0,1	38,700	38,560	0,050	0,450	4,220	0,110	403,000	53,500	8,140	0,030
3 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище затоки Осокорової по тальвегу концентрованого випуску б. Панської																
02.04-08.04.2025	у берега	7,300	10,500	8,900	10,970	< 0,1	27,800	22,160	0,050	0,190	< 0,5	0,030	296,000	51,000	7,840	0,022
4 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче затоки Осокорової по тальвегу концентрованого випуску б. Панської																
02.04-08.04.2025	у берега	7,600	11,300	8,960	10,980	< 0,1	29,400	24,820	0,050	0,230	< 0,5	0,030	302,000	54,500	8,280	0,028
5 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Маркусової																
02.04-08.04.2025	у берега	7,100	10,000	8,840	10,830	< 0,1	28,400	26,150	0,060	0,220	< 0,5	0,030	318,000	55,000	8,520	0,022
6 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче концентрованого випуску б. Маркусової																
02.04-08.04.2025	у берега	6,400	11,000	8,740	10,910	< 0,1	29,600	28,810	0,060	0,240	< 0,5	< 0,03	336,000	57,500	8,800	0,011
7 р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище греблі Дніпровської ГЕС																
02.04-08.04.2025	у берега	5,300	10,500	9,050	10,960	< 0,1	28,600	29,250	0,070	0,300	< 0,5	< 0,03	324,000	55,000	8,360	0,087
8 р. Дніпро, в межах міста, 1,5 км нижче греблі Дніпровської ГЕС																
17.04-23.04.2025	у берега	8,500	9,000	9,060	10,700	< 0,1	39,500	32,350	0,070	< 0,1	< 0,5	0,030	360,000	53,000	7,920	0,010
9 р. Дніпро (нижній б'єф), в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Капустяної																
17.04-23.04.2025	у берега	8,800	10,00	9,060	10,760	< 0,1	37,000	30,140	0,080	0,100	2,760	0,030	358,000	47,000	7,160	0,094
10 *. р. Дніпро ((нижній б'єф), в межах міста, 0,5 км нижче концентрованого випуску б. Капустяної																
11*. р. Дніпро (нижній б'єф), в межах міста, 0,5 км вище впадіння р. М. Московка																
12 р. Дніпро, в межах міста, 3 км нижче впадіння р. М. Московка (вул. Чубанова, Комунарський район)																
17.04-23.04.2025	у берега	11,000	9,500	9,030	10,960	< 0,1	39,500	37,670	0,060	0,100	1,620	0,040	380,000	40,000	6,680	0,011
13 р. Дніпро (нижній б'єф), в межах міста, 0,5 км вище випуску ЦОС-1																
17.04-23.04.2025	у берега	10,600	9,500	9,100	10,850	< 0,1	37,900	34,570	0,070	0,110	1,480	0,040	376,000	<		

Примітка

* відбір проб поверхневих вод для контролю якості води не здійснювався у зв'язку з низьким рівнем води та топким ґрунтом

Підготовлено

Відділ стратегічної екологічної оцінки та державного моніторингу
управління державного моніторингу довкілля та правового забезпечення
Департаменту захисту довкілля
Запорізької обласної державної адміністрації